El Quadre de finançament: Estat d'Origen i Aplicació dels Fons (EOAF)

Resposta proposada per l'alumne Joan Cuadrado

1) Anàlisi de l'exemple de la fotocòpia lliurada a classe

Per començar suposarem que aquesta és una empresa industrial, que fabrica i comercialitza algun tipus de producte (sempre és millor no dependre d'un sol producte per evitar riscos, però per simplificar en suposarem un). A partir d'un anàlisi patrimonial, observem com aquesta empresa, en el moment inicial (any n-1) presentava una situació d'equilibri financer normal. Aquesta és una situació teòricament bona perquè l'actiu fix estava íntegrament finançat pel passiu fix, i part de l'actiu circulant (working capital) estava finançat pel passiu fix i la resta pel passiu circulant. Això donava un fons de maniobra positiu (5 €) i per tant favorable, ja que permetia a l'empresa funcionar en el seu dia a dia (els deutes a curt termini es podien afrontar amb els recursos del working capital). Un any després, la situació és gairebé de desequilibri financer, fet que pot esdevenir perillós. De moment, el fons de maniobra ja és negatiu (-1 €), havent disminuït en 6 €. Aquesta situació és teòricament desfavorable perquè l'empresa no té prou líquid per fer front als deutes a curt termini, i corre el risc d'haver d'utilitzar l'actiu fix. Vist des d'un altre punt de vista, podem dir que una part de l'actiu fix està essent finançat per una part del passiu circulant (deutes a curt termini). La situació pot ser puntual, però de continuar en aquesta línia l'empresa podria arribar a un estat de suspensió de pagaments (si hi ha més deutes que disponible).

Com s'ha arribat a aquesta situació? Un anàlisi detallat de l'EOAF i el quadre de finançament ens pot donar més informació. Observem com d'un any a l'altre el que més ha augmentat han estat els deutes a curt termini, i el disponible ha disminuït. Això, potser, és degut a la despesa que s'ha hagut de fer en determinades aplicacions, com ara l'immobilitzat, que ha augmentat en 10 € el seu valor. Això, unit a l'increment de les existències fa pensar en un intent de l'empresa de produir més quantitat de producte, d'intentar créixer i capitalitzar-se, intentant augmentar la seva frontera o corba de possibilitats de producció, invertint en construccions o més maquinària. Però el principal problema és haver invertit en Actiu Fix a partir de l'exigible a curt termini; la qual cosa seria millor que s'hagués fet a partir del capital propi (no exigible) i exigible a llarg termini. De fet, aquest capital propi ha augmentat en 4 €, per tant hi ha hagut un augment de l'origen, de la font dels recursos, que segurament l'empresa no ha sabut administrar o distribuir correctament, fet que li ha portat a perdre la situació d'equilibri que tenia. Potser altres problemes de l'entorn (intern o extern) han influït perquè aquesta operació de capitalització no fos fructífera. Per exemple, un augment del realitza-

ble és un augment de deutors a l'empresa, no sabem si de clients o de persones alienes a l'activitat empresarial; però, en tot cas, això podria haver fet que l'empresa no disposés momentàniament de suficient líquid per pagar els deutes a curt termini i hagi hagut d'utilitzar molt més el que tenia en el disponible (Bancs o Caixa, que han disminuït), essent això insuficient, fet que ha provocat que el deute anés augmentant (fins a 7 €). Per això ha disminuït el fons de maniobra. L'empresa té més, però en comparació amb el que ha gastat per aconseguir-ho ha quedat en situació de desequilibri financer, que suposem que serà a curt termini. Ara s'ha d'intentar solucionar, en primer lloc, aconseguint convertir en líquid el realitzable.

No s'hauria de permetre tenir tants deutors i, s'hauria de vendre molt més al comptat, per exemple. Un cop aconseguit això, s'ha d'intentar pagar els deutes a curt termini utilitzant només l'actiu circulant, ja que si utilitzés part de l'actiu fix tindria més perill de suspensió de pagaments. Això ho pot aconseguir si ven més productes i obté més beneficis (fet que li és possible si abans hem suposat que ha volgut augmentar la frontera de possibilitats de producció) sempre i quant la demanda sigui forta, tal com l'empresari ha hagut de preveure prèviament amb un estudi de mercat abans de dur a terme aquest tipus d'operacions. És possible que l'empresari s'hagués arriscat i ara els resultats esperats d'aquest estudi triguen a produir-se, portant-lo a aquesta delicada situació.

2) Anàlisi de l'exemple de la pàgina 105 del llibre

(Economia i Organització d'Empresa 2, Sèrie Astrolabi.
Autors: Montserrat Pina i altres, Editorial: McGraw-Hill)

En aquest cas analitzem directament l'EOAF i el quadre de finançament d'aquesta empresa. Observem, en primer lloc, un augment del fons de maniobra en 170 €. Per tant, ara l'empresa en qüestió té més diners per finançar-se, i això ha permès d'invertir en aplicacions permanents, per valor de 65 €. En aquest cas, a diferència de l'anterior, la inversió feta en immobilitzat i altres aplicacions no ha sobrepassat els orígens permanents, sinó tot el contrari, fent que el fons de maniobra creixés. Això vol dir que l'empresa ha pogut finançar les inversions a llarg termini amb recursos a llarg termini (cosa favorable i aconsellable). Però també podríem dir que hi ha hagut massa recursos permanents destinats a finançar l'actiu circulant (precisament degut al creixement del fons de maniobra, o com a resultat d'això). Podríem dir que en termes generals la situació empresarial és ara més bona que abans. Però si entrem més en detall veiem un augment en existències de 5 €, i un augment del que devem a proveïdors (10 €). Cal, doncs, que l'empresa vagi amb compte. Un augment del fons de maniobra com el que hem vist no sempre és bo si això suposa un major cost d'oportunitat per l'empresa, com sembla que aquí hagi succeït. Ara bé, també és cert que un augment de les existències no sempre és dolent. Depèn de cada cas i el fet de tenir estocs pot permetre a l'empresa fer front a un augment inesperat de la demanda sense risc de ruptura d'estocs. O bé pot ajudar a no patir tant les conseqüències d'una forta inflació que és pogués produir. Com que desconeixem la conjuntura econòmica del moment no podem afirmar res amb contundència. Simplement veure que depèn del cas la situació podria ser bona, però també dolenta, ja que com hem dit l'augment excessiu del fons de maniobra portaria a un excessiu cost d'oportunitat, a més d'altres costos (emmagatzematge, proveïdors, maquinària...).

Resposta proposada per l'alumna Laura Navarro

1) Anàlisi de l'exemple de la fotocòpia lliurada a classe

L'empresa industrial M&Z presentava l'any 2002 un balanç de situació equilibrat i fins i tot podríem dir que es trobava en una situació ideal ja que el passiu fix finançava l'actiu fix i part de l'actiu circulant. El working capital estava format doncs, pel passiu fix (i concretament pel no exigible) i per l'exigible a curt termini; però la tendència positiva de l'empresa va canviar durant l'any, i passa a finals de l'any 2003 a una situació perillosa ja que per cobrir l'actiu fix és necessari tot el passiu fix i part del passiu circulant, per tant, els deutes de l'empresa superen les disponibilitats, i podria desembocar en una suspensió de pagaments.

De les variacions, veiem que algunes de les partides més rellevants són l'Immobilitzat que passa de tenir un valor de 7€ l'any 2002 a 10€ l'any 2003; el Disponible, en passar de 4€ a un valor negatiu de 2€; o l'Exigible a C/T en passar de 5€ a 12€.

A partir de l'EOAF es veu una disminució de 6€ en el Fons de Maniobra i davant d'un 76,92% d'actiu fix, només hi ha un 23,08% del circulant. El Disponible es troba dins el passiu ja que li correspon un percentatge del 15,38% negatiu. Els recursos propis ocupen un percentatge reduït en comparació amb els altres grups patrimonials del passiu.

Aquesta situació podria desembocar en un estat de suspensió de pagaments ja que l'empresa no té prou diner líquid per fer front als deutes del dia a dia (deutes a curt termini).

Com s'ha arribat a aquesta situació?

Tot i que l'empresa M&Z ha guanyat durant l'any 4€ (orígens permanents), ha tingut una despesa de 10€ (aplicacions permanents), a més, en l'anàlisi de les variacions actives i passives de l'actiu circulant, podem afirmar que l'exigible a curt termini, que representa el deute, s'ha disparat, i el disponible s'ha reduït en 2 u.m., per la qual cosa, el trobem dins de les variacions passives. El que caldria mirar és si aquests diners s'han aplicat bé o hi ha excessiu diner al banc,...

En referència a les variacions actives, hi trobem el grup del Realitzable i les Existències. Pel que fa al primer grup, seria útil saber de quin tipus són: clients, altres deutors,... i en el segon cas, si són materials que es necessiten realment o bé són estocs, etcètera.

Què podem fer?

L'empresa no es troba actualment una bona situació econòmica, però podria dur a terme algunes accions per remuntar la tendència negativa per la que va.

Una de les accions que es podria fer seria a través de les vendes al comptat ja que així podria disposar de diner líquid i el Realitzable es reduiria.

També es podrien aplicar uns interessos al preu de venda en el cas que els clients no ho poguessin pagar tot a la vegada, o inclòs es podria facilitar el pagament a terminis per tal d'anar disposant de petites quantitats de diners.

L'empresa podria aprofitar els diners provinents dels clients per fer algun tipus de campanya publicitària amb l'objectiu de donar-se a conèixer i fer que la gent compri els seus productes, amb la qual cosa, utilitzaria els diners obtinguts per solventar els deutes.

Les existències cal optimitzar-les, es a dir, calcular el nombre exacte de primeres matèries que necessita per produir tenint coma referent el volum de vendes, relacionat directament amb l'època, la competència i el tipus de mercat.

Una altra cosa que podria intentar l'empresa és demanar una subvenció a l'Estat, posat que està situada a Catalunya, o bé, negociar la reducció d'impostos.

En el cas que cap de les mesures fos suficient, l'empresa sempre podria subcontractar o bé deslocalitzar alguna part del procés de producció en altres territoris.